

**Vladimír Peška, Antoine Marès (eds.):
Thomas Garrigue Masaryk, Européen et
humaniste**

Paris. Etudes et Documentation Internationales
& Institut d'études slaves 1991, 318 s.

Tento sborník, vydaný francouzsky pod vedením Vladimíra Pešky a Antoina Marèse v roce 1991, tvoří především akta mezinárodního sympozia „T. G. Masaryk, Evropan a humanista“, které v Paříži tamní Národní institut slovanských studií pořádal ve spolupráci s Ukrajinskou svobodnou univerzitou už koncem roku 1980 (tj. 11 let předtím, než vyšla knižně) u příležitosti 130 let od Masarykova narození.

Není náhodou, že spolupořádající instituci byla právě Ukrajinská svobodná univerzita. Jak se můžeme dozvědět i z „biobiografie“, která je ke knize připojena a jejímž autorem je Vladimír Peška – jehož mimochodem Václav Černý považoval svého času za jednoho ze svých nejnadějnějších žáků –, byl to právě prezident Masaryk, který pomohl Ukrajinské svobodné univerzitě, aby se v roce 1921 usadila v Praze. Je sympatické, že ani v době, kdy už dávno nemohla v Praze působit, na tuto Masarykovu pomoc nezapomněli její představitelé, kteří mezitím našli útočiště v Mnichově. Vysvětluje to také, proč jsou v této knize vedle Čechů a Francouzů nejpočetněji zastoupeni Ukrajinci (např. W. Kosyk, který tam měl referát „Masaryk a ruská revoluce“).

Vynecháme-li zahajující slavnostní projevy prezidenta Národního institutu slovanských studií Y. Milleta a rektora Ukrajinské svobodné univerzity W. Janiwa, skládá se sborník z pěti částí. Z nich hlavní dvě tvoří texty referátů pronesených na zmíněném sympoziu: první pod názvem „Základní ideje, problémy společnosti“, druhá je označena „Slovanský a západní svět“.

Třetí částí jsou „Vzpomínky a svědectví“ (mj. text projevu, který v roce 1937 pronesl Léon Blum v československém rozhlasu), čtvrtá část se nazývá „Dokumenty“ a konečně pátou částí je již zmíněná biobibliografie T. G. Masaryka.

V knize jsou zastoupeni mnozí znalci Masarykova díla, z nichž řada se už několik měsíců před konáním pařížského sympozia zúčast-

nila v květnu 1980 české čtyřdenní masarykovské konference pořádané ve švýcarském Interlakenu místní skupinou československé Společnosti pro vědu a umění (SVU). Na této české konferenci se vedle Jana Miliče Lochmana, který byl v té době jedním z „rotujících“ rektorů Basilejské univerzity, Erazima Koháka z Bostonu, Jaroslava Krejčího z Lancasteru, předčasně zesnulého slovenského sociologa a publicisty Branislava Štefánka žijícího v Německu a dalších, včetně Karla Hrubého z pořádající švýcarské skupiny SVU, zúčastnil i nizozemský autor Antonie Van den Beld. S těmi všemi s výjimkou Hrubého (který se z jazykových důvodů francouzské akce nezúčastnil) se pak setkáme i na pařížském mezinárodním sympoziu (pokud mě však paměť neklame, Kohák v Paříži nebyl a jeho příspěvek tam byl jen přečten).

Pro úplnost dodejme, že zkrácené verze referátů české masarykovské konference v Interlakenu vyšly jako svazek 17, č. 4/1980 časopisu *Proměny*, vydávaného SVU ve Spojených státech. Velká část těchto referátů z české konference SVU tvořila také jádro sborníku, který v roce 1981 SVU vydala anglicky ve Spojených státech pod vedením Miliče Čapka (USA) a Karla Hrubého (Švýcarsko) pod názvem *T. G. Masaryk in Perspective. Comments and Criticism*. Tento anglicky psaný sborník je doplněn mj. o stati Miliče Čapka, Václava Černého, Romana Jacobsona, Jiřího Kovtuna, Jana Patočky a Reného Welleka. (Je známo, že podobně jako do tohoto v USA anglicky vydaného sborníku editoři zařadili Černého a Patočku, oplatili jim to mírou vrchovatou domácí disidentští autoři pod vedením Milana Machovce zařazením řady příspěvků exilových autorů do svého podrobného samizdatového sborníku *Masaryk a naše současnost*. Dokládá to, že se domácímu komunistickému režimu nepodařilo zpětrhat všechny kontakty mezi představiteli domácí a exilové vědecké a akademické obce.)

Pisatel těchto řádek se ocitá v nepohodlné a pro něho nezvyklé situaci „pamětníka“ (Jiný, generačně starší a akademicky významnější účastník interlakenské konference i pařížského sympozia, tehdy v Lancasteru působící Jaroslav Krejčí, nedávno publikoval vzpomínky *Mezi demokracií a diktaturou. Domov a exil – Voto-*